

(א) לקמן ד. (ב) וְלִקְמֵן
ד. (ג) וְלִקְמֵן ד. (ד) וְלִקְמֵן
ד. (ה) וְלִקְמֵן ד. (ו) וְלִקְמֵן
ד. (ז) וְלִקְמֵן ד. (ח) וְלִקְמֵן
ד. (ט) וְלִקְמֵן ד. (י) וְלִקְמֵן

גליון הש"ס

גמ' צבוע זו אפא. היינו
אפעה תוס' סנהדרין טו
ע"ב ד"ה והכרדלם ובי"ב
הכר"ק שמואל א יג יח:
שם התניא צבוע. עיין
ירושלמי פ"ק דשבת הלכה
ג עלה דמתני' דלא ילא
המייט:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה והתש כו'
לאו בכל כו'. ניצ' ורמב"ם
חולק על זה:

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

כולה רבי טרפון היא. ורישא' לאו צחצר הניזק גמורה עסקינן משום הכי קתני אינה מועדת ודקא מחייב ליה אשן ורגל צחצר המיוחדת לניזק לפירות ופקרן חזי נזק ותו לא משום דלשוריים הוא רשות לשניהם וכר"ר דמיא: **ראוי לה און.** כגון פירות וירקות: שאין ראוי לה. כסות וכלים: לא. דמשונה הוא וחזי נזק הוא דמשלם: ואי רבי טרפון כו'. הא ודאי לגבי שן רשות הניזק הוא דהא במיוחדת לניזק לפירות אוקימתה: **חמשה סמין הן.** נגיחה נגיפה נשיכה רציפה צעיטה: **ואם הועדו חמשתן מועדין.** והיינו דקתני חמשה מועדין והא דקתני השן מועדת לאכול כו' לאו אמניינא קאי אלא הכי קאמר ושן ורגל מועדין מתחילתן והא דקתני ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק הכי קאמר והיכן העדלתן דשן ורגל ברשות הניזק: ה"ג **מסקיף לה רצינא הא קתני לקמן שור המזיק ברשות הניזק יליד.** ולא גרס דלא דחמשה תנן: **הא קתני לקמן.** צפרק כיצד דקמפרש לכולהו מועדין דפ"ק וקמפרש נמי שור המזיק ברשות הניזק כילד: **אי אמרס צעלמא איירי.** צקר תמה דברשות הניזק צנזק שלם צפ"ק היינו דתני פירושא' צפ"ב כיצד ומפרש פלוגתא דרבי טרפון ורבנן: **אלא אי אמרס לא איירי צב.** צהאי פירקא: **מאי יליד.** אהיכא קאי: **ואם הועדו חמשתן מועדין.** היינו פירושא' דחמשה מועדים דתנן במתניתין: **ושן ורגל מועדין מסחילתן.** לאו אמניינא קאי אלא מועדין קתני ואזיל: **והוה שור המועד.** הא דאמרן ואם הועדו חמשתן מועדים זהו שור המועד הכתוב בצרפשה: **ושור המזיק כו' מחלוקת רבי טרפון ורבנן.** צפרק שניט' והאלס: **ויש מועדים כו'.** סיפא דמתניתין קא מפרש א' (והא דלא מנו להו צדאי הני משום דלא כתבין כי הניך): **אלל פניס קטניס אורחיה.** לרבוץ ואם רצלה עליהן צרה"ר פטור וברשות הניזק חייבת נזק שלם דמולדה דרגל הוא: **לימא מסייע ניה צהמה מועדס למעך כו'.** ומתניתין קתני דאינה מועדת לרבוץ אלא ודאי דמתניתין גדולים וברייתא בכלים קטנים וצילדים קטנים וצצהמה קטנה: **דלמא מן הלד.** האי דקתני מועדת למעך לאו ברצינא אלא מן הלד כשהיא מהלכת ויש צדידה כלים ממעכתן צינה לכותל וזו היא שאמרונו' הויקה צגופה דרך הלוכה דהוא' תולדה דרגל: **נפרווא אפא:** אף הצבוע. אהני דמתניתין מוסקיף: **ואמר רב יוסף.** צדוכתא אחרית: **צבוע זו אפא.** ומדמוסקיף ר"מ אפא מכלל צדכדלס לאו אפא הוא: **לא קשיא כו'.** צדכדלס דמתניתין הוא צבוע וכר ועליו קאמר רב יוסף צבוע זו אפא ור"מ מוסקיף אף צבוע נקצה דלא שמיא אפא. ודרב יוסף לאו אדר"מ איתמר אלא צעלמא איתמר כדתניא צבוע וכר נעשה כו' אלמא צבוע וכר משתנה לכמה מניין הלכך קרי לה צדכדלס ונפרווא ופא. כך מנלמא: **כי לישנא אחריתא ועיקר הוא מהני' צבוע נקצה.** ור"מ מוסקיף צבוע וכר ור"מ מוסקיף צבוע וכר וכו' ומשום דמשתנה לצריה אחרת אצטרין לאוסופי צהדיא. מפי מורי א' ולא שמעתי: צבוע וכר ותרתייהו מיקרו אפא דתניא

זו. בולת רבי טרפון היא.

בולת רבי טרפון היא. הכא נמי גרסינן במיוחדת לאחד מהן לפירות ולא לזה ולזה לשוריים מימה דמשמע הא לשניהם לפירות פטור וא"כ תיפשוט מהכא דפליגי צקושיא דר' זירא וצפירוקא דאציי ולעיל (דף יד.) הש"ס מסופק ולהספריס דגרסי לזה ולזה לשוריים קשיא איפכא דמיפשוט דלא פליגי במיוחדת לשניהם לפירות דחשיב ליה חצר הניזק אע"פ שיש רשות למזיק להניח שם שורו כ"ש היכא דאין מיוחדת לשוריים כלל חשיב חצר הניזק ואע"פ שמיחדת לשניהם לפירות: **ראוי לה אין שאין ראוי לה לא.** אין להקשות דלמא הא דקאמר מועדת היינו לשלם מן העלייה ושאין ראוי לה אע"פ שמשלם נ"ש כר' טרפון אינו מועד לשלם מן העלייה כדאמרין צפ"ב (דף יח.): ולשון מועד שייך על זה כדאמרין הידום אינו מועד ויש אומרים מועד וצחא קמיפלגי דמר צבר מגופו ומר צבר מן העלייה דע"כ שאין ראוי לה לא משלם כי אם חזי נזק דלקמן צפ"ב (דף יט.): צהדיא קתני גבי השן מועדת לכלה כסות או כלים משלמת חזי נזק: **והנחש הרי אלו מועדים.** [א] לאו בכל עניני הניזק חשיבי מועדים אלא כל אחד צמידי דאורחיה כגון שצא זאב וטרקף ארי ודרס או טרקף להניח אצל צמידי דלאו אורחיה כגון ארי שטרקף ואכל וכן שאר הניזוקים דלאו אורחיהו לא הוו מועדים אלא משלמי' ח"כ וצמידי דאורחיהו דמשלם נ"ש היינו דוקא צחצר הניזק אצל צרה"ר פטור דהוה שן צרה"ר כדאמר שמואל צגמ' ארי צרה"ר דרס ואכל פטור ופאי' נחש שאין נהנה מנשיכתו כדאמרין צפ"ק דמעתי (דף ט.) שנתקצלו כל החיות אצל הנחש ואומרות לו מה הנאה יש לך מ"מ כיון דאורחיה צהאי הוה כמו רגל ופטור צרה"ר ולא הוה כמו קרן צמר דאייעד אע"פ דמתכוין להזיק מדחשיב ליה גבי אחריתי: **רבי**

מועדין אחרים כיוצא באלו הזאב והארי הדרוב והנמר והברדלס והנחש: ולא לרבוץ: אמר רבי אלעזר: **לא שנו אלא פכין גדולים אבל פכין קטנים אורחיה הוא לימא מסייע ליה הבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים דלמא מן הצד איכא דאמרי א"ר אלעזר לא תימא פכין גדולים הוא דלאו אורחיה אבל פכין קטנים אורחיה הוא אלא אפילו פכין קטנים נמי לאו אורחיה הוא מיתבי ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים אמר רבי אלעזר דלמא מן הצד איכא דרמי לה מירמא תנן ולא לרבוץ והתניא ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים אמר רבי אלעזר ור"מ אפא מכלל צבוע נקצה דלא שמיא אפא. ודרב יוסף לאו אדר"מ איתמר אלא צעלמא איתמר כדתניא צבוע וכר נעשה כו' אלמא צבוע וכר משתנה לכמה מניין הלכך קרי לה צדכדלס ונפרווא ופא. כך מנלמא: **כי לישנא אחריתא ועיקר הוא מהני' צבוע נקצה.** ור"מ מוסקיף צבוע וכר ור"מ מוסקיף צבוע וכר וכו' ומשום דמשתנה לצריה אחרת אצטרין לאוסופי צהדיא. מפי מורי א' ולא שמעתי: **אף****

עין משפט נר מצווה

קענא א מיי פ"א מהל' מקי ממון הל' ה סג עשין טו טו"ע ח"מ פ"י שפט עשין ו: קעד ב מיי שם הלכה ו טור ש"ע שם שפט ע"ה: קענא ג מיי שם הלכה ה סג שם טור ש"ע שם שפט ז ועיין שם טעור:

רבינו חננאל

מתני'. חמשה תמים ותמשה כו'. ושלילין וטרינן בהא מתני' ולא מתוקמא שפיר, ותרצה רבינא הכי חסורי מיחוסא והכי קתני ה' תמים הן, ואין משלמין אלא חצי נזק, ואלו הן נגיחה נגיפה נשיכה רביצה בטיטה, ואם העדר, חמתוין מועדין לשלם נזק שלם מן העלייה, ושן ורגל מועדין מתחילתן הן, והשן בראוי לה והרגל לשבר כדרך הילוכה, ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק, מחלוקת ר' טרפון ורבנן, והאדם, המזיק, ויש מועדין כיוצא באלו, הזאב והארי והדרוב והנמר והברדלס, תניא נמי הכי חמשה תמים הן כו'. ולא לרבוץ, אמר ר' אלעזר אינו מועד לרבוץ על פכים גדולים, ומשונה הוא ומשלם חצי נזק, אבל על פכים קטנים אורחיה הוא ונזק שלם משלם, ואמרי' נימ' מסייעא ליה בהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים, ודחי' דלמא מן הצד היא אורחיה דהוא הופיך מתהפכת כעין חיכוך שדרך הבהמה להתחכך בצדדיה, אבל לרבוץ על הכלים לא, ואסיק, איכא דרמי להו מירמא ופיקי ר' אלעזר מתני' דתני תם בפכין גדולים, מתנינא דתני מועדת בפכין קטנים, מפירוקיה דרב יוסף שמעינן דנפרווא וצבוע תרתייהו אפא ניהו, מיהו נפרוא שם הוקצה וצבוע שם הוכר א', וירושלמי בשבת פ"א ר' יוסי ב"ר בון בשם ר' זבדי אחת לשבע שנים הקבי"ה מחליף (שלמו) [עולמן] ב) ממוחא דרישא מתעבד עקרב ודמיא סממא תולעתא דסוסיא מתעבדא אורעי, ודתורתא מתעבדא דברי, עכבדא דטורא מתעבדא חזיר, בי שיובא דנונא מתעבדא ניל, דתניא צבוע וכר לאחר ז' שנים נעשית ערפי. טרפד לאחר ז' שנים נעשית קימוש, קימוש לאחר ז' שנים נעשית חייה, ויש אומ' חוח, חייה לאחר ז' שנים נעשה שד, שדרו שלארם לאחר ע' שנים נעשה נחש והני מילי בההוא דלא כרע במודים.

(א) פי' רבינו הוא כלשנא אחריתא שבי רש"י ז"ל.
(ב) לפיטו צירושלמי שם איתא מומתא דרישא כו' והמניא שמי.